

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.,
rândul cu litere garmond.

Neînțelegeri

în chestia de naționalitate.

De Dr. Horvath Iosze Lajos.*)

Abia există chestie, cu privire la care, atât referitor la natura ei internă, cât și la procedura de urmat față de ea, ar exista mai mare desorientare și mai mare neînțelegere, decât în chestia de naționalitate. Neînțelegerea acestei chestiuni e motivul principal, că pacea între naționalități, de o importanță atât de mare pentru dezvoltarea statului ungar, până acum încă nu a fost efectuată. Imprejurarea aceasta regretabilă e în al doilea rând cauză, că în politica maghiară a ieșit deasupra direcția șovinistă, dar împreună cu tactica greșită a politicii naționaliste, în urma căreia opiniunea publică maghiară consideră mișcarea naționalistă de ceva de natură incidentală, iar în urma acestei concepții perhoreschează orice fel de târguială.

Maghiarimea și naționalitățile au interes comun, ca să caute cât mai curând aflarea drumului, care duce îndărăt la creațiunile legale mărețe ale anului 1868, respective, la sublimul spirit al acestora, pentru a se apuca de clădirea desăvârșită a statului nostru și de esoperarea intereselor comune economice, cu puteri unite. Scopul acesta mare, întâlnirea în interesele comune, îl țin eu de realizabil chiar și pe lângă jertfe aduse din ambele părți, și de atât de important pentru toate popoarele țării, având în vedere favorurile ce se nasc de aci cu privire la dezvoltarea lor ulterioară, încât zic, că o înțelegere trebuie să se facă.

*) Autorul broșurei „Crisa și chestia română”, cu care ne-am ocupat în numărul 93 și 94 al ziarului nostru, ni-a pus la dispoziție articolul acesta, pe care-l publicăm cu plăcere, rezervându-ne dreptul de a reveni și a ne spune și noi părerea asupra neînțelegerilor dintre deținătorii puterii de stat și naționalitățile nemaghiare.

Dar favorurile acestea nu sunt taxate după valoarea lor, nici din parte maghiară, nici din parte naționalistă, pentru că altcum am fi cu mult mai aproape de înțelegere.

Aceasta e prima și cea mai însemnată neînțelegere în chestia de naționalitate și în efectele ei totodată cea mai fatală.

Desorientare există și cu privire la esența chestiei, și cei mai mulți o țin isvorâtă din motive mărunte, deci o consideră de o acțiune a agitatorilor, și în consecință tot așa o și tratează, și cred că pot să reguleze în mod corect cu mici și-retlicuri o mișcare ce iase din isvoare adânci. Dar nici micile și-retlicuri, nici politica de putere purtată în stil mare, nu poate abate mișcarea naționalistă în alvia dorită, ci singură numai concepția cu adevărat liberală, aceea, care recunoaște cultura naționalistă, întocmai ca pe cea maghiară, și sprijinește în mod egal cu mijloacele statului pe fiecare din ele.

Principiul acesta e depus în articolul de lege 44 dela anul 1868 și e numai de regretat, că sub influența cooperării mai multor regretabile împrejurări, generația decadentă și cu orizont îngust, care a urmat bărbaților dela 1868 și creațiunilor lor dela 1867, a strâns principiul la părete. Reîntoarcerea la principiul acesta nu înseamnă nici o primejdie pentru maghiarime, pentru că toate forțele le unește spre înflorirea patriei comune, pe când încunjurarea și desconsiderarea principiului îngreunează, ba face chiar imposibilă rezolvarea favorabilă a chestiilor vitale, mai ales regularea favorabilă a chestiilor economice, în cari Austria manifestă o împotrivire atât de mare.

Cât de mare e greșeala acelor politicieni maghiari, cari pentru niște succese de mică valoare limbice sunt gata să renunțe la ches-

tii vitale! Dar greșeli au și politicienii naționaliști. Astfel programul lor nu e destul de clar. În punctul prim al programului român dela 1881, votat la Sibiiu, se reclamă autonomia Ardealului. Eu am primit cu privire la acest punct de program cel puțin cinci explicații. Aproape fiecare politician român îi dă altă explicație. Sunt de aceia, cari țin pretensiunea aceasta numai de formală, trecută în program din pietate și cu considerare la vremile dela 1848. Alții țin de serios punctul acesta de program, dar cred că astăzi e prescrip. După o a treia părere, pretensiunea a fost abandonată în momentul, în care Dr. Aurel Vlad a proclamat activitatea și partidul național român a intrat în parlament. Iar a patra părere spune, că punctul acesta de program din capul locului a fost contemplat ca punct de compensație, pentru că să poată fi abandonat când vor ajunge lucrurile la târguială pentru legarea păcii. Mai este apoi și a cincia părere, cu totul opusă celorlalte, după care acest punct de program formează simbolul năzuințelor federaliste, pars pro toto, după ce sistemul actual politic nu dă destulă garanță, că drepturile naționalităților vor fi respectate de puterea de stat.

E evident deci, că dacă un punct de program poate fi explicat în atâtea înțelesuri, nu e destul de clar și are trebuință de revizuire, pentru că politică cu succes să poate face numai pe lângă pretensiuni clare.

E greșală mare și aceea la partidele naționaliste, că țin de admisibile, din punctul de vedere al tacticei, aparițiunile contrare maghiarimei. Concepția aceasta greșită dă arma cea mai puternică în mâinile șoviniștilor, pentru că trece de dovadă a iredentismului, și în opiniunea publică maghiară se înrădăcinează părerea, că naționalitățile

sunt tabere dușmănoase, față de cari nu poate să fie urmărită decât numai politica de putere.

Eu așa cred, că cu o tactică corectă opiniunea publică maghiară poate să fie cucerită pe seama aspirațiunilor juste naționaliste, dacă s'ar delătura momentele dușmănoase maghiarimei, atât de cu drag îmbrățișate de șoviniști, și din mijlocul acțiunilor infocate naționaliste s'ar ridica alipirea față de patria maghiară, căci atunci opiniunea publică maghiară ar da la o parte pe toți aceia, cari fie din nepricepere, fie din interese de câștig, nu vreau să facă nici o concesiune naționalităților. Vremile actuale de crasă sunt cele mai potrivite pentru a abate opiniunea publică maghiară în direcție corectă, dar lucrul acesta numai așa e cu putință, dacă și din parte naționalistă se încunjură momentele politice dovedite de primejdioase.

Kossuth și Justh.

Neînțelegerea între kossuthiști a erupt acum pe față. Partidul e împărțit în două: o parte a rămas pe lângă șeful de până acum, ministrul de comunicațiune Kossuth, iar cealaltă parte s'a pus sub conducerea lui Justh, presidentul camerei ungare, care, cum se știe, cere bancă independentă ungară și teritoriu vamal independent.

Duminecă după amiază la orele 2 și-a ținut domnul Justh darea de seamă în fața alegătorilor săi din Macău, și cu ocaziunea aceasta l-au însoțit 94 de deputați independenți, iar alți 21 de deputați l-au asigurat în scris, că aderează la principiile și la planurile sale. Ar avea deci pe lângă sine domnul president al camerei ungare 115 deputați independenți.

Tot Duminecă, însă seara, au aranjat ceilalți independenți o cină comună în onoarea șefului lor, Kos-

FOIȘOARĂ.

Reprivire istorică

asupra formării legii românești. Originea cuvântului Vlah și Cara-Vlah.

Formarea limbii noastre este formarea poporului nostru, care e alcătuit din trei elemente principale: elementul trac, roman și slav. Întreagă peninsula balcanică începând dela frontiera Greciei până la Carpați sudici și de aici toată Dacia de odinioară, până la poalele Carpaților nordici o locuia și domina poporul număros și puternic al Tracilor, care mai întâu prin mediul grecesc și în urmă prin cel roman s'a ridicat la oare care cultură națională. Cu acest popor bate războiul la anul 518 a. Chr. Alesandru cel Mare! Cu ai Tracilor ficioiri pleacă Alesandru Machedon și cuprinde trei părți de lume. Cultura poporului trac, insuflată de mediul vechilor Greci, începând dela sud din Balcani înainta spre miez de noapte cu pași repezi, cuprinzând sub influența ei și popoarele sarmato-slave, poate că mărginindu-se cu ele, parte ca aflătoare sub stăpânirea popoarelor tracice, sub Daci și Geții. Docii și Geții împreună cu Moesii și Ilirii formau ginta Tracilor.

Patria străveche a Slavilor sunt Carpații nordici și văile pornite din ei în

toate direcțiunile. Dela Traci, ca popor mai puternic, mai cult, au imprumutat Slavii sarmați și prin acestia ginta Slavilor norme referitoare la viața socială, la port și cult. Slavii prin ramura lor sarmatică se coborau dela Carpații nordici în mici triburi până în Transilvania de azi, unde erau supuși popoarelor trace: Dacilor și Geților. Sarmisegethusa era orașul Sarmăților și al Geților.

Românii încă în secolul al II-lea n. de Cr. cuprind Iliria — (Dalmăția de azi) și pe rând toată peninsula balcanică, așa, că Traian când la începutul secolului al II-lea cucerește Dacia, peninsula balcanică era toată romanisată. În curând după cucerirea Daciei toate popoarele aflate aici se romanisează prin superioritatea culturală a Romanilor învingători, nu însă fără a lăsa unele urme de originea lor tracică. Cu deosebire portul Romanilor de azi e aproape tot tracic. Mai puțin am moștenit unele datini referitoare la viața socială și la economie. Portul nostru este tracic și nu slav cum s'a susținut de unii, și dacă avem unele note comune se atribuie împrejurării, că și poporul Slavilor odinioară a fost influențat de cultura Tracilor. Iar pe de altă parte până la încreștinarea lor a fost influențat în continuu de Români ca următori Tracilor, atât în Balcani, cât și pe teritoriul vechii Daciei, și pretutindenea în acestea locuri elementul slav nu numai că s'a așezat pe un mare substrat român, ci și azi pre-

sentă prin port, obicei și viață socială, viața întreagă a Românului. Și de altcum pe acestea vremuri cultura s'a răspândit dela sud către nord, și nici decât dela nord către sud. Dovada cea mai puternică sunt unele datini eline, moștenite de noi prin Traci.

Coloniștii romani, apoi cultura, onoare și drepturile ce umblau cu numele de cive roman, au contopit în Romani pe Traci. Istoria ne spune, că între coloniștii lui Traian erau mulți creștini, ba devenind religionea creștină religionea imperiului roman, Romanii cu toții au primit creștinismul, cei orientali însă păstrând unele obiceiuri traco-romane, ca dogme în creștinism; și după creștinismul roman au trăit Românii 700 sute de ani, când în al IX-lea și X-lea secol Slavii ne impun și nouă formele ritului oriental în limba slavonă. Până în secolul al VII-lea în imperiul de răsărit se folosea în administrațiune numai limba romană, și cu atât mai vârtos se folosea ea în cultul divin al Romanilor orientali. Devenind imperiul de răsărit sub influența limbei grece, s'ar fi introdus limba greacă aici copleșită în mănăstirile Romanilor, fără însă a fi avut influență asupra legii românești, ba devenind și Slavii creștini, și Grecii și Bulgarii se întreceau într-o ne înființa mănăstiri și a ne trimite călugări de nația lor. Știau ei de ce! Impunându-ne Slavii cu sila limba în biserica noastră, ce e drept, au împedecat pe un timp îndelungat manife-

starea mei înaltă a sufletului românesc, dar poporul a rămas același cu legea sa românească, după care a trăit în toate timpurile și trăiește și azi.)

Intr-o carte scrisă de călugărul Paisie și tipărită în Buda în limba bulgară 1844 intitulată „Tarstvenica”, în care se cuprind biografiile domnilor bulgari, autorul ei, raportându-se la niște manuscrise vechi spune: „S'au însemnat în niște cărți vechi scrise de mână, că după răposarea patriarhului bulgar, sfântul Ioan care a ridicat pe Asan la împărăție, a chemat Asan dela Ohrida pe părintele Teofilact și l'a pus patriarh în Trinov. Însă sfântul Teofilact a luminat și a curățit toată Bulgaria de eresurile, de care multe se aflau atunci în ea. După aceea au invitat pe împăratul Asan de a trecut în Valahia să o cucerească și să o curățe de eresul roman ce pe atunci domnia în Valahia și Asan s'a dus și a supus amândouă Valahiile sub stăpânirea sa și au silit pe Valahi, care până atunci ceteau în limba latină, să lase mănăstirea română și să nu cetească în limba latină, ci în cea bulgară, și a poruncit ca celui ce va ceta în limba latină să i se taie limba, și de atunci Valahii au început a ceta bulgărește.”

Până la venirea Slavilor în vechia Dacie și în peninsula balcanică stăpânirea legea românească și cu toate că năvălirile

*) Ist. Rom. Xenopol v. III.

suth Ferencz, și în onoarea contelei Apponyi, la care cină au participat 75 de deputați independenți, iar 15 și-au anunțat aderarea în scris.

S'au declarat deci aderenți ai politicii lui Kossuth 90 de deputați independenți, iar pentru politica lui Justh 115. Au rămas retrași la o parte, fără a se pronunța nici pentru unul nici pentru altul dintre acești doi fruntași ai partidului independentist, 21 de deputați, cari dacă ar fi toți pentru politica lui Kossuth, domnul Justh ar avea totuși o majoritate de patru voturi în partidul independentistilor.

Politica lui Justh a învins deci asupra politicii lui Kossuth. Care e deosebirea între aceste două politici? Următoarea: Banca independentă o vrea și Kossuth, tot așa ca și Justh, precum amândoi vreau și independența desăvârșită a țării și scoaterea ei de sub tutoratul Austriei. Dar pe când Kossuth ține cont de greutățile ce sunt de învins, și cere bancă independentă numai pentru vremile mai bune ce vor veni, Justh reclamă acum banca independentă, astfel, ca la anul 1911 ea să fie înființată.

Cele întâmplătoare Duminecă sigur că vor influența acum asupra crizei și asupra rezolvării ei. Pentru că prim-ministrul Wekerle a plecat tot Duminecă la Viena, după informațiunile pe care le avem, cu un plan nou, stabilit din partea consiliului de miniștri, după care actualul guvern se obligă a purta agendele mai departe, a face noua lege electorală, a vota toate necesitățile de stat, a împăca chiar și naționalitățile, dacă Coroana face unele mici și neînsemnate concesii în chestiile militare.

Luni după amiază la ora 1 domnul Wekerle a fost primit în audiență la palat, iar ieri, Marți, s'a prezentat de nou în fața M. Sale, dar despre rezultatul acestor două audiențe nu știm nimica încă în momentul scrierii acestor știri. Maiestatea Sa, informat de sigur despre cele întâmplătoare în sinul partidului independentist, cu greu va fi acceptat propunerile prim-ministrului Wekerle, referitoare la acordarea concesiunilor cerute, știind bine, că Justh și oamenii sei nu se vor mulțumi numai cu atâta, iar mai mult neputând să primească, vor trece toți în opoziție și luptele se vor începe de nou în parlamentul ungar, ca înainte cu 4—5 ani.

Situația e deci tot atât de grea astăzi, ca mai înainte, ori poate că

și mai grea. Pentru că șovăelnic cum e, în cele din urmă va trece poate și Kossuth, cu toți aderenții sei, la ceealaltă grupare independentistă, condusă de Justh, și atunci majoritatea parlamentară e de nou opozițională, ca pe vremea guvernului presidat de Fejerváry. Va urma intrarea țării în stare de exlex, apoi dizolvarea parlamentului și alegeri noi, cari sigur că iarăși kossuthiștilor le vor da majoritatea în dietă, și lucrurile sunt tot acolo unde au fost.

Cu un cuvânt, adevărata criză abia acum se începe. Președintele Justh a convocat pe Vineri dieta la sedință și se crede, că va fi pusă numai decât la ordinea zilei propunerea comisiei pentru bancă, de înțelesul, ca la anul 1911 banca independentă ungară negreșit să fie înființată. Guvernul va fi contra, și se va da prima luptă pe față în plin parlament între guvern și oamenii lui Justh, dacă până atunci nu vor ajunge fruntașii iarăși la bună înțelegere. Pentru că mari interese vin puse în joc, și nici unii nici alții nu credem că ar voi să le pericliteze.

Din Bistrița.

Instalarea protopresbit. G. Pletosu.

În ziua de sfânta Paraschiva s'a făcut în Bistrița introducerea domnului Grigoriu Pletosu în postul de protopresbiter al tractului Bistrița. A fost o zi de adevărată sărbătoare pentru toți cei ce au luat parte la acest act solemn, care, conform amănunțitului raport din „Revista Bistriței”, a decurs după cum urmează:

„...De cu vreme încă, strada în care e situată modesta capelă, locașul sfânt de închinare al credincioșilor gr. or. era într-o mișcare vie, neobișnuită. Mulțime formată de intelectuali și norod, își făceau cale spre lăcașul dumnezeesc, îmbrăcați în straie de sărbătoare. Fiind locașul sfânt modest și neînălțat unei asemenea prăznuiri, fiecare zoria de cu vreme să-și asigure un locșor.

Din mijlocul stradei până la ușa de intrare a capelei, pomi și orenge de verdeață păleau împodobeau intrarea, dând capelei o înfățișare sărbătorească.

Un frumos portal se înălța trufaș încântând privirea cu stâlpi înalți îmbrăcați în ghirlande de foi și frumoase flori tomatice. Deasupra portalului, de ambele părți ale inscripției din mijloc: „Binecuvântat fie cel ce vine în numele Domnului” două icoane sfinte în cadre aurite stăteau strajă peste capetele mulțimei.

În incinta capelei la orele 8½, s'au adunat preoții tractului și în frunte cu admin. prot. Vasile Bălan au plecat la domiciliul dlui G. Pletosu pentru a-l saluta și ruga ca să se așeze în fruntea lor și împreună să facă vizita mandatului arhieresc P. C. S. Dr. Miron E. Cristea, ca să-l invite sărbătorește la sfânta slujbă și la oficierea introducerii. După

obișnuitele salutări și răspunsuri ținute într'un avânt cald sufleteșc, după împărțirea unei primiri efectuoase și pînă-tesți, din partea mandatului, în șireeg și alai de trăsuri în frunte cu P. C. S. Dr. Miron E. Cristea s'au pornit cu toții spre capelă.

Când a sosit acest alai mândru de trăsuri, înaintea capelei se formase un brâu de credincioși, oaspeți, inteligenți numeroși, cari poștați dealungul capelei achemau cu urale de „să trăiască” sosirea persoanelor bisericesti. Sub frumosul portal, pînă la Paul Beșe, îmbrăcat în ornate sfinte cu cheia locașului sfânt și cu sfta Evanghelie în mână, încunjurat de cântăreți și prapori a ieșit întru întâmpinarea mandatului arhieresc și a viitorului protopresbiter. După o frumoasă și avântă vorbire predă cheia și sfta Evanghelie noului protopresbiter care răspunde asemenea călduros. O fetiță albă, fetița dlui Popovici, ca un bobocel de crinișor de vară, cu un buchet de flori asemenea albe, iese din șiruri și pășind spre sărbătoritul protopresbiter, cîrind câteva versuri ocazionale, îi predă buchetul. A făcut o drăgălașă și gingașă impresie. Se purcede apoi la intrarea în locașul sfânt care e înțesat de popor și inteligență.

A fost lume multă și aleasă. Sunt puțini credincioșii acestei biserici, numărul e mic, dar aceea ce a ridicat nimbul acestei sărbări, nu a fost prezența acestora, cari au venit cu toții, ci dragostea cu care s'a grăbit inteligența română gr. cat. a lua parte în număr aproape complet la această sărbătorire. Tot ce a avut societatea noastră mai distins, frumos și ales a fost de față. Fără deosebire de lege sau confesiune au participat toți, și acest fapt a fost înălțător, afirmându-se cu demnitate solidaritatea exemplară a vieții sociale a inteligenței noastre. Participarea inteligenței române gr. cat. ni-a umplut sufletul de bucurie și nădejdi frumoase ni-a scos în relief faptul, că suntem un neam care ne înțelegem rostul, revărsând asupra tuturor credința și nădejdea mângăitoare, că zilele bune ale neamului nostru se apropie.

S'a oficiat o piosă și frumoasă liturgie dzească din partea a 4 preoți în frunte cu mandatul arhieresc P. C. S. Dr. M. E. Cristea, executând răspunsurile preotul Alexandru Boier din Sfântu, cu vocea lui voluminoasă, vibratoare și colorată. A urmat imediat apoi actul de introducere.

Cu voce sonoră, în cuvinte alese și calde mandatul arhieresc P. C. S. Dr. M. E. Cristea, adresează către noul protopresbiter o cuvântare plină de inimă și adâncă înțelepciune, stăpânind cu încredere sufletele tuturor.

Într-o limbă frumoasă, în expresii așa de grăitoare și pline de înțeles, cu citații atât de tălmăcitoare, cu comparații din cărțile sfinte, s'a impus tuturor prin cunoașterea temeinică a scripturilor, prin claritatea ideilor, prin îmbelșugata cultură a minții și nobletea a inimii, prin simpatia sa personalitate.

După ce așază la inimă cauza sfântă a acestei parohii și predă solemn sigilul parohiei și cheia locașului sfânt, îi dorește o păstorie înțeleaptă și să conducă cu credință și destoinicie steagul ce îi se conorede, prin toate furtunile și atacurile, mereu înainte. Amintește apoi, că cu toate că neamul nostru e împărțit în două con-

fesiuni — poate pronia cerească a aflat de bine aceasta — confesiile nu au fost întemeiate pentru separarea neamului nostru în două tabere, ci pentru ca embele să emuleze, să caute cu râvnă, cu multă strădanie să se întreață în muna de progresare și bunăstare, căci din această emulație rezultă numai roade îmbelșugate. Dorește, ca să se infripeze o viață mai întinsă și la credincioșii gr.-or., dar nu spre separare de confrății gr.-cat., ci spre o luptă comună și emulare armonioasă și frățească în brazda vieții neamului nostru.

Întărirea neamului, progresarea și ameliorarea bunăstării noastre, premenirea sufletului și a vieții noastre, toate sălășluiesc în noi. Ofețiți de dragostea de neam, lege și de tot ce se chiamă al nostru, să ne croim loc fruntași în această țeară. Să fim solidari în toate interesele noastre.

Frumoasa și cuceritoare vorbire, care ni-a destăinuit prețioase mărturisiri, limba sa musicală, elocvența nediscutabilă ce posedă, ni au înălțat sufletele și au stîrnit zgomotoase aplauze și urale de „trăiască”.

Se ridică apoi serbătoritul protopresbiter M. O. D. Grigoriu Pletosu, bărbat plin de vrednicie, trecut prin valul înțeleptor și oțelitor al vieții, nins de argintul vremii, care 30 de ani, de pe amvonul sfânt al școalei a propovăduit tinerelor odrasle ale neamului, cuvântul învățăturii, sămănând cu mână darnică, împrăștiind neîncetat cu belșug, sămânța cultivei în fragedele inimi ale mlădițelor tinere.

În cuvinte avântate, multămește mandatului pentru frumoasele cuvinte ce i-a adresat, asigurând că se va face vrednic de încrederea pe care cei desus au pus-o în el, muncind cu zel, cu credință și abnegare pentru păstoria înțeleaptă a turmei încredințate. Desfășurând apoi programul său a atins multe puncte, amintind, că precum toată viața de până acum și-a dedicat-o spre luminarea odraslelor tinere, va jertfi zilele ce îi sunt încă hărăzite, pentru binele turmei încredințate spre păstorie, ocrotind-o, cărmuind-o spre cărările mântuitoare, sămănând credință celor șovăitori și îndoinici, mângăiere celor întristați, alinând durerile celor ce îl vor căuta, apărând cu credință interesele bisericii și neamului nostru.

A dedicat apoi câteva pagini duioase și de primos marelui arhieru Șaguna, care a îndreptat viața noastră culturală bisericească în adevărată alvie.

A fost ascultat cu plăcere, aclamat și felicitat călduros.

P. C. S. Dr. M. E. Cristea în cuvinte alese se adresează acum către dl Vasile Bălan, mulțămindu-i pentru munca stăruitoare ce a depus-o ca administrator al acestui tract, pentru starea înfloritoare la care a ridicat școalele și bisericile în timpul scurt al administrării sale, și comunică, că drept răsplăt pentru neobosită și rodnică sa activitate, pentru bunele gânduri și fapte ce a săvârșit, stăpânirea bisericească îl dăruiește cu brâu roșu, pe care dorește să-l poarte sănătos. A fost o scenă duioasă.

Emoționat de această neașteptată atenție și onoare, dl Bălan mulțamește în calde și avântate cuvinte, rugând pe P. C. S. să binevoiască a preda celor de sus respectuoasa sa mulțămire și asigurarea sentimentelor de venerație către capul bi-

barbarilor au spart rău masele Românilor, credința în năcasuri s'a întărit. Prezum ne spune istoria, pe unii Români îi duceau barbarii către sud dela nord, pe alții dela sud către nord și așa mergeam dela frați la frați, acelaș popor, aceeași limbă, aceeași lege românească. Constantin Porfirogenitul ne spune, că toată partea nord-vestică a peninsulei balcanice dela sudul Dalmatiei spre apus până în Istria și spre răsărit până la Marea (neagră) era înainte de venirea Slavilor, adică pe la începutul veacului al VII-lea, împoporată cu Romani. El adaugă, că această poporație se numia pe sine: — *romanoi* — adică Români.

Începând din secolul al VI-lea Slavii oureauu într'una, parte fugind dinaintea dușmanilor, parte în însoțire cu ei, inundând toată Ungaria de azi, de unde o parte a lor trec în Balcani.

Manifestațiunea în instituțiunile publice de stat a fost după cucerire pretutindenea romană și e natural, că Românii numiau popoarele supuse lor slavii și servii, care numire le-a rămas și după eliberarea lor de sub jugul roman. Așa avem azi poporul slavilor (solavini) și al sârbilor, ca popoare, cari odinioară în parte sau de tot au fost supuse, adică slavii și servii Romanilor. De unde Românul până în ziua de azi pe un om friocos, sau care nu e de sine stătător, pe un om muncit îl numește om slab, ori slab=

slav. Constantin Porfirogenitul ne spune, că serbii în limba Romanilor se cheamă sluji, servitori (912—959), vorbind despre poporul Sârbilor.

În comedia atică, dupăcum ne spune Strabon, numele de Dao se întâlnește sub forma de Davus împreună cu cel de Geta, ca apelativ pentru slavii lor. Se înțelege, că fiind Grecii vechi superiori în cultură, pe popoarele neculte le foloseau de robi și servi, și numele lor se identifică cu starea lor. Așa Geta, la vechii Greci însemna supus, serv, slav. Ajungând Geții sub dominațiunea romană se înțelege, că și la Romani numirea de Get era egală cu starea lor, adică însemna totdeauna om supus, sirman, serv, de unde prin moștenire Românii până în ziua de azi numesc pe un om supus ori pe un om lipsit: un ghet de om, gheții oameni!

E natural, ca popoarele supuse Romanilor să numiască pe Romani domni, domnitori, stăpâni, și de oare ce o mare parte a popoarelor supuse erau de rasa slavă (sarmați) și germană (teutoni), ele numiau domnitori, stăpânitori pe Romani în limba lor maternă, adică: Valachi= Vlachi, Blași, de unde după diferitele dialecte Voloh — olăh — olas — vales etc. înseamnă totdeauna latin, roman, domnitor, stăpân. Vlad la vetero-slavi = domn, stăpân, de asemenea în vechea germană — la Goți val = a stăpâni, a domni.

¹⁾ Formenlehre der Altslovenischen Sprache. Fr. Miklosich. Wien 1854 p. 136.

Pe slavii din partea apuseană a Ungariei au contopit Ungurii, iar pe cei din cea răsăriteană i-au contopit Românii, așa că la venirea Ungurilor slavii erau aproape asimilați total în partea răsăriteană. În peninsula balcanică elementul român nu a putut pune o opoziție așa tare ca aici. Indecomun în toată Croația, până la litoral, până la mare, adică pe tot teritoriul așa numit al grănițelor de odinioară, care cuprinde Banatul, Slavonia, Croația până la Mare ne înfăptușază, dacă studiem populațiunea slavă de astăzi din aceste țări, peste tot tipul și viața întreagă a Românului. Aceasta o mărturisesc franc chiar și unii învățați croați. Așa zicea ¹⁾ Teodor Tot, șeful de secție în ministerul honvezilor din Budapesta, că toată populațiunea din Slavonia, Croația și Dalmatia arată conform studiilor sale severe făcute la fața locului pretutindenea tipul român și el e încredințat, că Slavii de astăzi din aceste țări sunt Români slavisați. Dnul Hefele ne spune, că prin Croația și Slavonia și azi se află Români cari au tipul și obiceiul și portul român și se înțeleg românește. Tot asemenea se află un număr considerabil de Români în Bosnia și Hertegovina, cari vorbesc încă românește, iar în Sârbia jumătate populațiunea e română și astăzi. E trist, că n'au biserici de limbă românească, ca în Bulgaria și Macedonia. Convenind personal cu dnul

¹⁾ Românii din Bosnia și Hertegovina în trecut și prezent. Isidor Ieșan. Arad 1906.

profesor Kovács S. dela gimnaziul din Csurgó din Dunău-tul (Panonia de odinioară) mi-a spus, că a vorbit la un târg de țară cu Români, cari ar fi acolo de pe vremuri și se ocupă cu lemnăritul și fiind dl prof. Kovács ardelean, l-a surprins auzind vorbindu-se românește prin Dunău-tul. Deși Românii lui Nestor pe cari îi aflăm în Panonia la venirea Ungurilor s'ar fi slavizat de mult, totuși e bine a ne interesa de ei, că sunt frați de ai noștri.

Contactul vetero-slavilor cu Românii aflați în Dacia Traiană a devenit îndelungat, paucio, intim și confidențial. Ei au venit dela muntele lor străbun: creatorul de Slavi: Babia-Gora, aducându-ne poveștile cu vârcolacii, ielele, pricolicii, sorcova, cu bălăuri ieșiți din iezere, pe muntele cel înalt al Românilor Vlădeasa și de aci pe muntele — Curcubeta — Frumoasa, Gălnă, Retezat, — Vulcan unde și azi se arată locul de dormit al unui puternic bălaur, mai abătându-se slavi pe la orașul Românilor Brașov, și de acolo tot împreună am înnoptat și cutriat cele văi, șesuri și păduri ale Carpaților. La olaltă am fost și la bine și la rău, și la munte și la șes, ei ni-au influențat limba noastră, căci în mână lor era comerțul și negoțul și în urmăre cele mai de seamă orașe, ear noi creștini fiind prin legea românească, i-am încreștinat și românizat. (Va urma).

¹⁾ Ist. Rom. Xenopol, p. 94.

sericii noastre, care veghează ca o neadormită sentinela la căpătâiul destinului bisericii noastre.

Distincția ce s'a acordat d-lui Bălan, e o înecorinare vrednică a muncii acestui destoinic și harnic preot, o răsplăți justă și pilduitoare a unei munci cu folos și constituționale, servind de model și îndemn de muncă și pentru alții.

Cu acest prilej nu s'a uitat a se accentua faptul și a se mulțumi și on. domn Paul Beșu, pentru grija și conștiința, cu care a ținut slujbele rânduelii bisericești pe timpul văduviei acestei parohii, jertfindu-și timpul pe vreme bună și rea, pentru lipsele parohienilor, ținând regulat acele frumoase liturghii sfinte, predici pline de învățături, cari l-au făcut atât de iubite de poporul și biserica atât de cercetată de credincioși.

Din Austria.

Societatea „Concordia” din Viena.

Duminecă și-a serbat asociațiunea ziariștilor vienezi „Concordia” în mod solemn aneversarea a cincizecea a existenței sale. La întrunirea solemnă au participat mai mulți miniștri austriaci, în frunte cu ministrul-prezident Bienerth, apoi șefii autorităților publice, numărați savanți, scriitori, artiști, număroase deputații ale asociațiilor de ziariști germani și slavi și numărați ziariști dela gazetele streine.

După discursul solemn, rostit din partea prezidului asociațiunii „Concordia”, a luat cuvântul ministrul-prezident Dr. Bienerth, și a rostit un discurs foarte frumos. A făcut amintire în vorbirea sa despre întinsele situații politice de pe vremea, când a fost înțeleasă asociațiunea „Concordia” și comparându-o cu cea de astăzi a constatat că tot atât de posomorâtă este situația politică și astăzi în monarhia austro-ungară, ca înaintea cu 50 de ani. Dar și-a exprimat totodată firma convingere prim ministrul Bienerth că eșirea din încurcătură se va face, va trebui să se facă, imediat cum va fi aflat cuvântul liberator. A salutat apoi asociațiunea „Concordia” în numele guvernului austriac, aducând frumoase elogiuri ziariștilor de profesie. A relevat importanța presei și a apreciat activitatea „Concordiei”, pe terenul cultural, social și umanitar.

Discursul prim-ministrului Bienerth a fost aplaudat cu frenesie.

S-au citit apoi număroase adrese și telegrame de felicitare, venite dela artiști, poeți, scriitori și ziariști austriaci și streini, între cari s'a remarcat și a fost mult aplaudat salutul trimis „Concordiei” din partea Majestății Sale, Elisaveta, Regina României.

Sărbarea a fost una din cele mai frumoase și lumina s'a răsfărat, după terminarea ei, adănc impresionată, mai ales de discursul ministrului-prezident Dr. Bienerth.

Conferențe învățătoresci.

Convocare.

Conform ordinului Ven. Cons. arhid. din 17 Sept. a. c. Nr. 5483 Școl. convocă conferința învățătorescă din protopresbiteratul Treiscănelor pe Duminecă din 1/14 și Luni 1/15 Noemvrie a. c. în Brețcu cu următorul:

Program:

Duminecă în 1/14 Noemvrie:

1. La 9 ore a. m. serviciu divin cu chemarea sfântului Duh.
2. La 11 ore a. m. deschiderea conferinței în sala cea mare a școlii.
3. Constituirea conferinței.
4. Alegerea unei comisii de trei membri pentru statorirea temelor pentru conferința anului viitor.

Duminecă după prânz:

1. Tema: Rostul gramaticii în școala populară, tratată de învățătorii Victor Badiu, George Purdu și Nicodim Băgin.
2. Lucrul manual și însemnătatea lui în școală atât pentru băieți cât și pentru fete, tratată de învățătorii Ioan Sântimbrean, Constantin Popoviciu, Alesandru Bocuș și Pavel Birt.

Luni în 2/15 Noemvrie:

1. O lecție de cetire după metoda fonomică anul I. de școală de învățătorii Nicolau Rădoi, Romul Cosma și George Teacă.
2. O lecție din limba maghiară pentru anul II. de școală, de învățătorii Ioan Tampa, George Popoviciu și Nicolau Dobra.

3. O lecție din Geografie anul III. de învățătorii Ioan Modroiu, Victor Zaharia, Eremia Ticoșan și Aron Pașoiu.

Luni după prânz:

1. O lecție din Aritmetică anul IV. de Nicodim Dogar, Mihail Petru și Nicolau Russu.
2. O lucrare scripturistică din limba maternă pentru anul al V. și VI. de școală de învățătorii Ioan Modroiu, Victor Zaharia, Eremia Ticoșan și Aron Pașoiu.

Se observă că dacă vreuna din lecții nu s'ar putea fini la timpul fixat, se va tracta în ședința următoare.

3. Statorirea temelor conferinței din anul viitor.

4. Eventuale propuneri și închiderea conferinței.

La aceste conferințe se invită și toți directorii școlari precum și toți câți se interesează de cauza școlii noastre confesionale și înaintarea ei.

Brețcu, 22 Octomvrie 1909.

Constantin Dimian
protop., comis. consist.

NOUȚĂȚI.

Parastasul Andronic. Luni, fiind sărbătoarea marelui mucenic Dimitrie, s'a servit în biserica din suburbiul iosefin, în al cărei cimitir este înmormântat fericitul fundator Andronic, parastasul obișnuit întru vecinica odihnă a sufletului acestui mare binefăcător al meseriilor noastre. Parastasul s'a oficiat de parohul I. B. Boiu cu multă pietate, Reuniunea meseriașilor sibiieni a fost reprezentată la acest act de pietate președintele său, dl. Vic. Tordășian, asistat de câțiva meseriași.

Promovare. Dl. Ales. de Mocsonyi, fiul regretatului Eugen de Mocsonyi, a fost promovat doctor în științele politice. Dl. Dr. Al. de Mocsonyi este acum numit practicant lângă guvernatorul din Fiume.

Expoziția de vite ținută, Duminecă, la 7 Noemvrie n. c. în comuna Marpod a avut rezultat multămitor. Raport detailat vom da în următorul viitor al foii noastre.

Colonia română din Viena și-a început Joia trecută seratele obișnuite, luând parte număroase familii românești vieneze și alți români în trecere prin capitală. Localul de întrunire al românilor este cafeneaua „Arkaden” în Universitäts-Strasse.

La institutele de învățământ din Budapesta s'au înscris în anul acesta mai multe române: la universitate sunt domnișoarele Lia Moga și Buteanu; la gimnaziul de fete: doarele Georgina Roșu și S. Mărgăritescu (din România), la preparandie sau școală normală doara C. Rațiu, la școală superioară de fete doara D. Dumitrescu, la școala civilă doara P. Bohariu.

O delegație compusă din 3 profesori universitari s'a dus să roage pe dl. Titu Maiorescu, să nu lipsească facultatea de litere a universității bucureștene de sprijinul său luminat, și să conțină prelegerile sale, fie chiar sub forma unui curs liber.

Revista Bistriței nu va mai apărea, conform hotărârii luate de editorul său. Numerele ce au să mai apară din această revistă săptămânală, se vor tipări în interval de câte 2 săptămâni; astfel foia va apărea și în Ianuarie și Februarie 1910, până când va implini numărul de 52. Atunci va înceta să mai apară, în lipsa de sprijin material, până la vremuri mai favorabile.

Reprezentatie festivă. Astăzi în 10 Noemvrie 1909, implinindu-se 150 de ani dela nașterea lui Schiller (n. în 10 Noemvrie 1759) teatrul german din Sibiu va da o reprezentatie festivă în amintirea marelui poet. S'a ales tragedia *Don Carlos*, în rolurile principale cu dnii Viebach, Sonnenthal și doara Rossi.

Una-alta. D'ale agerilor confrăți: „A. Sa regală principele Ferdinand a plecat ieri la Berlin spre a reprezenta pe M. Sa regele Carol la botezul ultimului fiu al împăratului Wilhelm al doilea”. — Va fi și asta mai mult o superficialitate a zefărului, decât a bine informatului confrate, care obișnuiește a-și lua unele știri din publicații ad-hoc, — fără să le fi văzut.

Gapon. Se credea, că popa Gapon a fost omorât înainte cu vre-o 3 ani de teroriști, ale căror interese le tradase. Acum se vestește din Petersburg, că Gapon trăiește și corespundează cu părinții săi, locuitori în Pultava.

În jurul lumii. Călătoria în jurul lumii se poate face acum în 40 de zile. Două elevi din Chicago au făcut-o în 40 zile și 17 ceasuri. Multimea imensă i-a primit la întoarcere ca pe niște triumfători.

Regele Greciei consideră situația dinastiei sale ca zdruncinată. Până la potolirea stărilor din Grecia, împăratul Wilhelm a pus la dispoziția regelui castelul Achilleion din insula Corfu și l-a sfătuit să nu părăsească tronul.

Ploaie și ninsoare se anunță din multe părți ale țării noastre. Sămănăturile de toamnă stau bine.

Bustul lui Eminescu. Comitetul pentru ridicarea unui monument poetului Eminescu în parcul orașului Galați, a primit oferta sculptorului O. Spăthe. Bustul va fi turnat în bronz, de două ori mărimea naturală, și va fi gata așezat în Septemvrie 1910.

La botezul băiatului al treilea al moștenitorului de tron german, unul dintre nași a fost comtele Zepelin. Au luat parte la botez împăratul și împărăteasa Germaniei, principii moștenitori ai României și Greciei, și alți invitați.

Sacrilegiu. Sub acest titlu scrie „R. B.” în numărul mai nou, despre o profanare comisă în zilele acestea în cimitirul din Rodna nouă. Copilașul economului Leon Sângeorzan fiind îngropat în 29 Oct., la trei zile făptuitorii necunoscuți l-au desgroptat, au așezat pe cosciug un purcel mort, ca picioarele și coada tăiate și cu ochii scoși. Copilașul din cosciug era întors cu fața în jos; iar crucea dela mormânt era asemenea cu capul în jos. Se crede, că este „vrăjitoria” la mijloc. Făptuitorii până acum n'au fost descoperiți.

Domnul G. Zăganyi, notar public regesc în Sibiu, ni-a dat asigurarea, că nu d-sa scrie sub pseudonimul Gereben în foaia maghiară „Nagysebeni Ujság” din loc. Luăm act. Firește, în cazul acesta cad dela sine toate aluziunile făcute în numărul 113 al ziarului nostru cu privire la persoana d-sale.

Raportul comitetului Reuniunii femeilor române din Mediaș și jur despre starea materială a Reuniunii așternut adunării generale în 28 August 1909: 1. Cassa în număr cor. 1918'66. 2. În obligațiuni și cambii cor. 12856 17. 3. Starea depunerii la inst. „Albina” cor. 13397'76. 4. Mobilier în valoare de cor. 210—. Avere activă a Reuniunii deci în suma cor. 28382'59. Dela adunarea generală ultimă din 30 Aug. 1908 până azi s'a făcut: Incasări: capital cor. 3471'86, interese cor. 1173'65, tacsă cor. 131'74, spese restituibile cor. 131'54, suma cor. 4908'79. Erogețiuni: capital depunerii proprii cor. 2780—. spese restituibile cor. 52'34, spese nerestituibile cor. 324'01, suma cor. 3156'35. Medias, 28 August 1909. Maria Mo'dovan, președintă. Carolina Popovici, casieră. Maria Necșia, secretară.

La fondul pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii meseriașilor sibiieni, au mai dăruit: George Săsărman măștră pantofar, 1 cor.; doara Veturia Muțiu (Călnăte) 20 bani; Nicolae Bunesou notar (Sărnăte) și soția sa Valeria n. Reou, 2 cor.; George Vărtan, croitor, 30 bani; Dr. Aurel Vlad, dep. dietal și soția sa Anuța, 10 cor. și Eugenia Tordășian, 10 bani.

Teatrul în Cohalm. Tinerim-a română din Cohalm vă invită la producțiune teatrală urmată de dans ce o va aranja Duminecă, în 1 (14) Noemvrie (cu ocazia conferințelor învățătoresci tractuale) în sala hotelului „Schlosser” din loc. Cu venitul net se alimentează fondul menit pentru înființarea unei „Societăți de lectură”. Inceputul la orele 7½ seara.

E interesant anunțul de noroc al lui S. Heckscher senr. Hamburg, din numărul acesta al foii noastre. Această casă și-a câștigat un renume bun prin solvarea promptă și discretă a sumelor câștigate, atât aici cât și în împrejurime, încât pe oricine îl facem atent asupra anunțului de pe pagina a patra a acestui ziar.

Școală de cântăreți în Orăștie.

În conformitate cu ordinul consistorial din 7 Iulie Nr. 5491 Bis. 1909 aducem la cunoștința onor. preoților și inteligenței noastre rom. gr. or. că din 2/15 Noemvrie a. c. se deschide aici în Orăștie o școală de cântăreți care va dura 5 luni neîntrerupt adecă: până la 2/15 Aprilie 1910.

Scopul acestei școle este de a preîntîmpina decăderea frumoaselor cântări bisericești și a le ridica la originalitatea lor, ce se mai află încă numai în gura unor puțini cantori experți.

Obiectele de propunere sunt:

1. Cele 8 glasuri cu troparele și antifonele lor.
2. Podobiile acestor glasuri.
3. Rânduiala Veceriei și a sf. liturgii după prescripțiile sf. erarilor Vasile, Grigorie și Ioan gură de aur.
4. Imnurile sărbătorilor de preste an și priceștele din Dumineci și sărbători.
5. Tipicul pentru Dumineci și sărbători.

Vor fi primiți la curs adulți de aici din tractul Orăștiei precum și din tractele învecinate, cari vor dovedi că au absolvat cursul învățământului elementar și au o purtare morală exemplară prin atestat dela parohul locului.

Prețul instrucțiunii precum și a șeselor se vor acoperi din taxele dela elevii statorite în proporția numărului celor ce se vor înștiința, dar la nioi un cas taxa nu va fi mai mare de 6 coroane lunar anticipative.

Absolvenții la finea cursului vor fi examinați, vor primi atestate și vor fi preferați la ocuparea posturilor de cantori.

Anunțurile se fac la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Orăștie, 21 Octomvrie 1909.

Vasile Domșa
protopresb.

Cărți și reviste.

Poezii ale scriitorilor din epoca unirii: Depărtianu, Orășanu, M. Zamfirescu, Nicoleanu, Melidon, Sion, Nicol. Istrati, Tăutu, Dăscălescu, Ion A. Lăpădatu. — Vălenii-Dăscule, tip. „N. R.” 1909. Un vol. cu o prefață și 305 pp. Prețul lei 1.50.

Raportul (în l. maghiară) pe anul prim 1907—8 al cassei generale pentru ajutorul muncitorilor bolnavi și pentru asigurare în cazuri de nenorociri. Budapesta, 1909. Un vol. în 4° de 323 pp.

Spitalul, revistă Medicală, apare de două ori pe lună, sub redacțiunea unui comitet. Numărul mai nou 19 din Oct. 1909 cuprinde materie interesantă pentru dnii medici. Abonamentul la această vechie revistă este pentru străinătate 15 lei. Redacția: Palatul Băilor Eforiei, în București.

Teatrul german.

Astăzi, Mercuri: *Don Carlos*, dramă. Joi: *Ein Ehrenwort*, dramă. Sâmbătă: *Der fidele Bauer*, operetă. Duminecă după amiază: *O, diese Leutnants*, comedie, sara: *Der fidele Bauer*, operetă. Luni: *Fedora*, dramă. Marți: *Walzertraum*, operetă.

După pojar trecut

Emulsiunea lui Scott e cel mai sigur mijloc pentru împiedicarea boalelor serioase. Celce pentru prima dată încearcă „Emulsiunea lui Scott” se miră, cât de repede recâștigă puterile pierdute. Bunul renume, care

Emulsiunea lui Scott

il are în tot locul, se bazează mai cu seamă pe curățenia și perfecțiunea părților ei constătătoare. Chiar și asupra celui mai gîngăș și mai slab organism

Emulsiunea lui Scott

influențează cât mai favorabil.

Nu mai Emulsiunea lui Scott e adevărata și neîntrecută Emulsiune model.

Prețul unei sticle originale c. 2.50.

Se găsește în toate farmaciile.

Veritabil numai
cu această marcă
— Pescarul — ca
semnificație
a experienței
lui SCOTT.

Atenție!

Săpunul Schicht e veritabil
numai cu numele

Schicht

și marca „Cerb“.

(395) 2-4

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc în mod definitiv la școala noastră confesională din Fișer (Sövényisig) tractul protopresbiterial al Cohalmului să scrie prin această concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: a) în bani gata cor. 1000 și anume cor. 300 de la comuna bisericească și cor. 300 de la comuna politică, iar restul de la stat. b) cuinuenalele la care ești îndreptățit în urma legii școlare din anul 1907 din visteria statului.

c) cvartir liber în edificiul școlii și lemne de foc.

Învățătorul ales este îndatorat a cânta în strană Dumineca și sărbătorile la utrenie, iar la liturghie a cânta răspunsurile cu copii de școală.

Cereri de concurs, instruite conform normelor în vigoare, au a să înainta suscribitorului oficiu protopresbiterial cel mult până în 10 Noembrie a. c.

Kóhalom (Cohalm) în 26 Oct. 1909.

Oficiu protopresbiterial al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parohial din Fișer.

Titu V. Gheaja.
protopresbiter.

[414] 1-2

Epilepsie.

Cine suferă de epilepsie, sgâr-ciuri și alte boale de nervi, să ceară broșura despre aceasta. Se capătă gratuit și franco prin (231) 17-52

priv. Farmacia la Lebedă
Frankfurt a/M.

Viță de vie altoită

americană liferează în diferite sorte, garantat curate, în asortiment foarte bogat, deja de ani ca prima și cea mai solidă cunoscută firmă (381) 9-26

Prima plantațiune de vie altoită târnăveană.

Proprietar: **Fr. Caspari.**

Mediaș, nr. 56 (Transilvania).

Rog a cere catalog ilustrat!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării și poate deci fiecare proprietar de vie să se informeze înainte de trimiterea comanda, la o persoană cunoscută despre incontestabila corectitudine a susnumitei firme.

Căștigul cel mai mare ev. 600,000 M. **Anunț de noroc!** Căștigurile le garantează statul.

Invitare la participarea

Șanselor de câștig

garantate de statul Hamburg marelui loterii de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci
cu siguranță trebuie câștigate!

Căștigul cel mai mare într-un caz foarte norocos:

Mărci 600,000

anume:	Cășt. principale a
Mărci 560,000	Mărci 300,000
" 550,000	" 200,000
" 540,000	" 100,000
" 530,000	" 60,000
" 520,000	" 50,000
" 515,000	" 45,000
" 510,000	" 40,000
" 305,000	" 30,000
" 303,000	" 20,000
" 302,000	" 15,000
"	" 10,000

ș. a. m. d.

În total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 losuri cu 48,405 câștiguri și 8 premii, așa că aproape

jumătate din toate losurile trebuie să câștige.

Căștigurile se urcă clasă cu clasă și anume cel mai mare câștig din cl. I. e event. M. 50,000, acela al cl. a 7-a event. M. 600,000.

Prețul oficios al losurilor cl. I. sunt:

Los întreg	Jumăt. de los	Sfert de los
M. 6 (K 7)	M. 3 (K 3-50)	M. 1-50 (K 1-75)

Planul oficios de tragere provăzută cu emblema statului, din care se văd depunerile pentru următoarele clase, precum și lista exactă a câștigurilor, le trimite la cerere înainte gratis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficioasă de tragere.

Căștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comanda cel mult până în

19 Noembrie.

Samuel Heckscher senr.

Casă de bancă în Hamburg 36.

A se rupe aci.

Coupon de com. către Dl Samuel Heckscher senr
Casă de bancă, Hamburg 36.

Trimiteți-mi { un los întreg la M. 6— (K 7—)
" " de jum. la M. 3— (K 3-50)
" " sfert de los la M. 1-50 (K 1-75)

Adresa:

Suma o primiți alăturat } Ce nu corespunde a
Prin mandat postal } se șterge.
Ridicați-o prin ramburs }

(388) 4-10

Nu întârziati

a lua parte la a 25-a loterie de clasă
ces. ungară ce se începe cu clasa I.

Colectura principală

JULIUS FRIEDE & Co.

SIBIU Str. Cisădinei 1

BRAȘOV Str. Mănăstirii 36

recomandă pentru **clasa I.** a cărei tragere va avea loc în
18 și 20 Noembrie

$\frac{1}{8}$ los original $\frac{1}{4}$ los $\frac{1}{2}$ los $\frac{1}{1}$ los
cu prețul oficios de **cor. 1-50 3- 6- 12-**

Fiecare comandă se execută imediat, însă numai contra
trimiterii banilor înainte sau prin ramburs.

Checuri poștale și planuri de joc se pun
la dorință franco la dispoziție. (385) 7-8

Săpun de lapte de lilie Steckenpferd.

**Cel mai bun săpun pentru piele
și contra petelor de soare.**

Se capătă pretutindeni!

[38] 34-40

Calendar de noroc pe 1910.

Numerii la acest calendar de noroc au fost compuși de copii orfani. Alege iute numărul aflător lângă ziua nașterii sau numelui Diale, căci favoarea unui moment a adus deja unora bogăție și bunăstare.

Januar	Februar	März	April	Mai	Juni	Jul	August	September	Oktober	November	Dezember
1 2101	1 92450	1 79351	1 55505	1 2217	1 19470	1 37208	1 3516	1 74906	1 4376	1 55582	1 78861
2 51676	2 2906	2 13195	2 45913	2 11138	2 9901	2 35870	2 11177	2 7919	2 13188	2 9965	2 33310
3 7901	3 79375	3 2132	3 7907	3 64719	3 69017	3 23405	3 66725	3 66760	3 19465	3 19539	3 78968
4 18302	4 46551	4 11118	4 19140	4 74915	4 17367	4 7903	4 78986	4 55214	4 66733	4 65936	4 64771
5 19505	5 33405	5 90603	5 64727	5 90945	5 66711	5 19423	5 9903	5 2226	5 52273	5 51689	5 22696
6 69005	6 24927	6 19138	6 52402	6 79373	6 2206	7 78852	6 18344	6 66709	6 9962	6 18194	6 4385
7 75802	7 92896	7 90924	7 9408	7 19142	7 9987	6 9415	7 74998	7 16026	7 7918	7 6788	7 13939
8 20201	8 79050	8 64703	8 19144	8 6785	8 13191	8 19594	8 67823	8 64757	8 19143	8 18394	8 74931
9 19418	9 38707	9 2212	9 64710	9 92872	9 74909	9 52261	9 66654	9 16039	9 74922	9 19579	9 67810
10 45902	10 90902	10 11194	10 18303	10 91601	10 13968	10 63244	10 90917	10 3504	10 64830	10 33389	10 55377
11 39101	11 35801	11 20209	11 74987	11 3116	11 53848	11 63012	11 91610	11 64728	11 55584	11 39116	11 55535
12 67802	12 23903	12 63913	12 55249	12 19148	12 63903	12 9998	12 79047	12 75829	12 52150	12 66611	12 9442
13 79029	13 23382	13 74904	13 19421	13 92427	13 11156	13 74967	13 11162	13 92880	13 18199	13 64839	13 19532
14 2256	14 92443	14 3509	14 3107	14 17853	14 19149	14 79031	14 33439	14 7911	14 7922	14 46560	14 66700
15 11109	15 37993	15 19434	15 69032	15 9992	15 39106	15 39106	15 24942	15 19134	15 17862	15 37979	15 53834
16 19129	16 33101	16 66702	16 78900	16 22603	16 20217	16 46558	16 9948	16 64722	16 75817	16 66738	16 11178
17 78852	17 91221	17 52130	17 2907	17 33308	17 18348	17 23466	17 18364	17 55579	17 63236	17 37233	17 9468
18 6776	18 33499	18 4358	18 75848	18 45915	18 78967	18 37221	18 92759	18 19141	18 17859	18 24949	18 78982
19 18337	19 13956	19 9969	19 67803	19 91225	19 16023	19 38664	19 66766	19 11162	19 9917	19 9990	19 64843
20 19484	20 19458	20 18322	20 20208	20 39186	20 3138	20 34959	20 55574	20 69022	20 66764	20 75814	20 53846
21 2188	21 20216	21 19553	21 11161	21 79369	21 74930	21 66603	21 2276	21 55527	21 55213	21 11173	21 9481
22 18186	22 3502	22 20203	22 9462	22 2201	22 55557	22 55531	22 13957	22 9461	22 55503	22 2917	22 19564
23 92302	23 13997	23 67806	23 52295	23 18373	23 2273	23 52284	23 74964	23 78979	23 11150	23 74996	23 63912
24 2122	24 91220	24 55566	24 78855	24 78866	24 11124	24 74907	24 67819	24 53830	24 16036	24 64726	24 74927
25 6796	25 9496	25 75838	25 69031	25 52419	25 19574	25 39104	25 79033	25 74992	25 67809	25 33383	25 9487
26 51699	26 90940	26 39112	26 2147	26 2260	26 69038	26 46563	26 2916	26 51695	26 7914	26 38732	26 17856
27 2261	27 19494	27 22641	27 7910	27 19541	27 52436	27 4398	27 11188	27 2204	27 19577	27 66658	27 63909
28 17374	28 79034	28 45918	28 74901	28 78989	28 55355	28 16040	28 67816	28 18329	28 66758	28 74949	28 66677
29 52209	29 78877	29 53828	29 53848	29 74939	29 20207	29 75825	29 19545	29 19555	29 19555	29 45908	29 75843
30 3103	30 35811	30 17358	30 2181	30 67812	30 19524	30 9988	30 78890	30 64713	30 66607	30 69027	30 69027
31 16014	31 20224	31 20224	31 19132	31 19132	31 18381	31 11173	31 11173	31 75805	31 75805	31 2174	31 2174

Tragerea clasei prime a loteriei de clasă a XXV-a reg. ung. priv. va avea loc în 18 și 20 Noembrie 1909.

Prețul losurilor Intreg Jumătate Sfert Optime
clasei I. sunt: **C. 12- C. 6- C. 3- C. 1-50**

Trimiterea losurilor originale se execută după anticiparea banilor sau și prin ramburs.

Mai ușor se comandă prin mandat poștal. Checuri poștale pentru trimiterea fără cheltuieli a sumei stau gratuit la dispoziția on. noastre clientele. După fiecare tragere se trimite celui interesat lista oficioasă de tragere. (389) 3-4

Numerii de noroc sus indicați se capătă exclusiv numai la
Cassa de bancă GAEDICKE BUDAPESTA,
IV. Kossuth-Lajos utca 11.

La loteria precedentă a fost câștigul principal de 400,000 cor. cu losul Nrul 66614 % a cincina oară câștigat la noi.

La a 6 clasă finită a fost câștigul principal de 100,000 cor. la noi a cincina oară câștigat cu losul Nr. 71039 % care număr a fost însemnat în calendarul nostru de noroc.